

4-18093

I. M. VITKINA

Sündek...

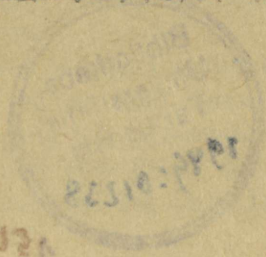
MIDA IGA SÜNNITUSMAJAST
LAKKUV EMA
PEAB TUBERKULOOSIST TEADMA

VABARIIKLIK SANITAARHARIDUSE MAJA

ARK

I. M. VITKINA

MIDA IGA SÜNNITUSMAJAST
LAHKUV EMA
PEAB TUBERKULOOSIST TEADMA



VABARIIKLIK SANITAARHARIDUSE MAJA
TARTUS, 1949

L. M. VIKIÄ

ARHIIVKOGU



15175

A-18093

ARHIIVKOGU SAITAAHARIDUSK. MAJA
TARTUS 1900

Tuberkuloos on kõigile tuntud levinud nakkushaigus. Lapsed põevad seda haigust sageli.

Last võivad tuberkuloosiga nakatada vanemad, sugulased, naabrid ja juhuslikud tuttavad, kui nende rögas leidub tuberkuloosipisikuid, nn. Koch'i kepikesi.

Toome näiteks järgneva juhtumi.

Kodanik J-l sündis tubli, terve laps. Onnelikuna ja rõõmsana tuli ta sünnitusmajast koju ja hoolitses õrnalt oma Peetri eest. Lahkudes kodunt asjatalituste pärast, jättis ta lapse oma sõbratari hoolde.

Ema teadis, et sõbratar põdes tuberkuloosi. Kuid ema ega ka sõbratar ei kujutlenud, kui ohtlik on lapsele lähem kokkupuutumine tuberkuloosahaigega.

Ja mis juhtus. Kolmekuiselt muutus laps rahutuks ja hakkas köhima; tal tekkisid palavikud. Kaks kuud hiljem laps suri tuberkuloosi.

Mõned inimesed arvavad, et raugad ei põe tuberkuloosi. See on vale arvamus.

Noor ema M. usaldas lapse eest hoolitsemise oma korteris asuvale vanale naisele. Too vanake

kõhis juba ammu ja rögaes, kuid ei lasknud end dispanseris kontrollida.

Alles siis, kui laps oli juba raskekujuliselt tuberkuloosi haigestunud, uuriti vanakest ja leiti tema rögas tuberkuloosipisikuid. Süüdlaseks lapse nakatamises osutus tema.

Sageli varjavad tuberkuloosihaiged oma tõbe ja ei võta mingisuguseid abinõusid tarvitusele, et mitte nakatada lapsi oma ümbruskonnas. Need ebateadlikud haiged sülitavad oma röga, kuhu juhtub, kõhivad lapsele näkku, võtavad lapse enda juurde voodisse jne. Laps nakatub, haigestub tuberkuloosi ja surebki sageli sellesse.

Kodanik K. varjas naabrite eest, et tema rögas leiti tuberkuloosipisikuid. Ta oli pealegi ebakultuurne ja sülitas põrandale köögis, käimlas ning koridoris.

Tema naabril oli tubli, terve, elav pisitütar Valli, kes armastas mängida ja roomata igal pool, ka koridori põrandal. Haige võttis teda sageli sülle ja suudleski. Varsti hakkas tüdrukuke kõhnuma ja muutus kahvatuks. Poolteiseaastasena hakkas tüdrukule kasvama küür ja ta lakkas käimast. Dispanseri arstid avastasid tal lülisamba tuberkuloosi.

Nakatamine võib toimuda ka lühiajalisel kokkupuutumisel haigega.

Kodanik L., kelle tütar oli kolmenädalane, juurde tuli maalt mõneks päevaks tema tuberkulhoosihaige vennatütar. Ta aitas sõtsel last hoida. Kolmekuiselt suri laps tuberkuloosesse meningiiti (ajukelmepõletikku).

Õnneks on praegusel ajal juba olemas võimalus vahend laste kaitsmiseks tuberkuloosi eest.

25 aastat tagasi tegid õpetlased Calmette ja tema õpilane Guerin ettepaneku hakata vastsündinuid tuberkuloosi vastu vaktsineerima nende poolt väljatöötatud meetodi järgi.

Mainitud õpetlaste tähelepanekute põhjal osutus võimalikuks lapsi tuberkuloosi eest kaitsta, kui neile emapiimaga anda esimestel päevadel pärast sündimist täiesti nõrgestatud ja seepärast imikule täiesti ohutuid tuberkuloosipisikuid.

Juba poolteise kuni kahe kuu järel pärast kaitsepookimist omandab lapse organism vastupanuvõime tuberkuloosipisikuile.

Kahjutuks tehtud tuberkuloosipisikuid nimetatakse BCG- (betsežee-) vaktsiiniks.

Need kaitsepookimised leidsid üldise tunnustuse, kuid ainult meil Nõukogude Liidus, kus laste tervise kaitse on nii kõrgel tasemel nagu mitte kuskil mujal maailmas, teostatakse kaitsepookimisi BCG-vaktsiiniga kõigile vastsündinutele.

Kaitsepookimised ei ole seotud torkega (nagu kaitsesüstimid), nad on täiesti valuta ja seisnevad selles, et imikule antakse kolm korda (2., 5. ja 7. päeval pärast sündimist) 2 kantsentimeetrit BCG-vaktsiini emapiimaga.

Täheldused miljonite ülalmainitud viisil vaktsineeritud laste juures näitasid, et säärased kaitsepookimised vähendavad järsult laste suremust tuberkuloosi esimesel ja teisel eluaastal.

Silmas pidades asjaolu, et kaitseained tuberkuloosi vastu tekivad lapse organismis alles 6—8 nädala jooksul pärast kaitsepookimist, tuleb imikut poolteise kuni kahe kuu kestel hoolasti kaitsta kokkupuutumise eest pisikueritajatega, s. o. haigetega, kelle rögas leidub tuberkuloosipisikuid. Kui see nõue jäetakse tähelepanemata, siis võib imik tuberkuloosiga nakatuda enne, kui organism jõuab luua kaitsevahendeid tuberkuloosi vastu.

Tuberkuloosipisikud pesitsevad tuberkuloosihaike pisikueritaja rögas. Seepärast peab säärase haike röga hoolsasti idutustama, s. o. hävitama selles pisikud. Haike võib sülitada ainult taskurögatopsi. Seda rögatopsi tuleb koos rögaga korrapäraselt keeta, sest keetmine hävitab pisikud. Röga võib ka hoida 4 tundi 5% klooramiini lahusega või 12 tundi 5% lüsooli

lahusega üle kallatuna. Need lahused surmavad tuberkuloosipisikuid.

Röga võib sülitada ka ajalehepaberile, mis tuleb aga kohe põletada.

Kui röga sülitatakse põrandale, maha, pesule jne., siis seguneb see kuivades tolmuaga. Sää-
rast nakatud tolmu hingavad lapsed ja haiges-
tuvad sel teel tuberkuloosiga. Seepärast peab
alati vältima tolmu õhku paiskumist nii toas
kui ka õues ja tänaval. Et tolmu mitte õhku
keerutada, tuleb tuba pühkida märja lapiga. Ka
esemeilt tuleb tolmu pühkida märja lapiga, mida
on soovitatav niisutada 5% klooramiini lahuses.
Haigetoas ei või olla vaipu ega pehmet mööblit,
sest need koguvad tolmu.

Otsesed päikesekiired surmavad kiiresti
tuberkuloosipisikuid. Seepärast ei või aknaid
varjata portjääride ja tihedate kardinatega, mis
takistavad päikesekiirte pääsu tuppa.

Köhides, aevastades ja rääkides paiskavad
haiged pisemaid süljepiisakesi poolteise kuni
kahe meetri kaugusele. Need piisakesed sisalda-
vad tuberkuloosipisikuid.

Seepärast ei või laps viibida tuberkuloosi-
haige lähedal. Haige ei tohi lapsele näkku
kõhida. Köhimisel tuleb pöörata nägu kõrvale
ja varjata suud vasaku käe seljaga, et nakata-
tud käega ei puudutataks uksekäepidemeid, mit

mesuguseid esemeid või toiduaineid. Kui tuberkuloosihaige ema peab ise last hoidma, siis tuleb tal kanda marlisidet, mis katab suud ja nina.

Last ei või asetada tuberkuloosihaige juurde voodisse. Lapse voodi olgu haigest vähemalt 1—2 meetrit eemal. Last ei või katta haige vaiba või riietega. Kõige parem on varjata lapse voodit sirmiga, voodilinaga või kapiga.

Haige ei tohi lapsele ligineda, võtta teda sülle, kallistada või suudelda. Haige suudlus või kallistus võib maksta lapse elu.

Lapsele antavat piima tuleb tingimata keeta, sest lehm võib olla tuberkuloosihaige ja tuberkuloosipisikud võivad tema piimaga sattuda lapse soolestikku.

Varematel aegadel andsid tsaari-Venemaal harimatud emad maal mõnikord lapsele oma suus niisutatud lutti või mälutud toitu. Selle kahjuliku kombe tagajärjel hukkus palju lapsi, sest süljes võib leiduda tuberkuloosi- ja paljude teiste lapsele ohtlike nakkushaiguste (difteeria-, angiini-, gripi- jt.) pisikuid.

Last tuleb süüa tema oma lusikast, kausikestest või klaasist, mida keegi teine ei või tarvitada. Lapsel peab olema oma pesu ja käterätik.

Tuleb võidelda kärbest vastu, kes võivad kanda tuberkuloosipisikuid rõgalt lapse kätele, toidule ja mänguasjadele.

Enne lapse söötmist peab oma käsi hoolsasti pesema. Kui arst lubab tuberkuloosihaigel emal last imetada, siis peab ema enne lapse söötmist rinda eriti hoolsasti boorhappe lahusega pesema ja söötmise ajaks tingimata marlist valmistatud katte suu ja nina ette asetama.

Toas ei või hoida koduloomi (koeri, kasse), sest viimased võivad tuberkuloosipisikuid laiali kanda.

Kui perekond elab kahetoalises korteris, siis tuleb lapsele anda teine tuba vähemalt 6—8 nädalakski pärast sündimist.

Nõukogude Liidu seadus annab tuberkuloosihaigele, kelle rögas leidub tuberkuloosipisikuid, õiguse saada eraldi tuba ja paljud tuberkuloosihaiged on tuberkuloosidispersante eestkostmisel juba saanud eraldi toad.

Et kindlustada vastsündinu isoleerimist haigest 6—8 nädalaks, on soovitatav emal siirduda koos lapsega tervete sugulaste, tuttavate või naabrite juurde või paigutada laps ööpäevasesse lastesõime või anda ta väikelastekodusse.

6—8 nädala kestel tuleb last kaitsta köhivate ja röga eritavate täiskasvanute kui ka laste eest. Mõnikord on võimalik ka haiget ennast paigutada kas või 6—8 nädalakski haiglasse, sanatooriumi, sugulaste või tuttavate juurde, kellel on vaba tuba, kui neil ei ole lapsi.

Tuberkuloosipisikud elavad üle 6 nädala, seepärast on haigetoa tolm ja haige pesu nakatamisvõimelised ka pärast haige lahkumist. Sel põhjusel tuleb pärast haige lahkumist tema toas teostada tuberkuloosidispanseri kaasabil täielik desinfektsioon.

Desinfitseerimisele kuuluvad haige ruumid ja kõva kui ka pehme inventar. Tuberkuloosipisikud hävivad desinfitseeriva lahuse (karboolhape, kloorlubja, klooramiini lahuse) toimel. Omaksed ja teised haiged lähikondsed peavad aitama tuberkuloosidispanserit või desinfektsioonibrigaadi desinfektsiooni teostamisel. See desinfektsioon teostatakse nende eneste tervise huvides. Desinfektsioon ei riku esemeid.

Sünnitusmajast lahkuv ema peab tingimata kontrollima, kas tema lapsele on tehtud kolmekordne kaitsepookimine BCG-vaktsiiniga.

Sünnitusmaja peab neile andma tõendi kaitsepookimise kohta. BCG-vaktsiiniga kaitsepookimise (betsežeerimise) toime kestab umbes üks aasta, seepärast tuleb aasta järel seda korrata.

Laps, kellele on tehtud kaitsepookimine, peab olema lastenõuandla valve all, kuid laps, kes on kontaktis pisikutekandjaga, s. o., kes elab viimasega kokkupuutes, peab olema arvel tuberkuloosi eriarsti juures ja tema kontrolli all.

Igas lastenõuandlas on tuberkuloosikabin t,

mille arst jälgib kõiki lapsi, kes pärinevad perekondadest, kus leidub pisikueritaja.

Kõiki pisikueritajatega kokkupuutuvaid täiskasvanuid ja üle kolme aasta vanuseid lapsi kui ka laste eest hoolitsevaid isikuid tuleb kontrollida dispanseris.

Ohustamatus ei teki alati poolteise kuni kahe kuu jooksul pärast kaitsepookimist BCG-vaktsiiniga. Mõnel juhul võib see tekkida ka hiljem. Seepärast peab ema püüdma täita kõiki ülaltoodud nõudeid lapse kaitsmiseks tuberkuloosinakkuse eest, olenemata lapse vanusest.

Partei ja valitsus teevad kõik selleks, et kasvatada tervet noorpõlve.

Nõukogude emad, aidake parteid ja meie riiki nende võitluses laste tervise eest! Täitke hoolsasti kõiki nõudeid, mis kaitsevad lapsi ohtliku haiguse — tuberkuloosi eest!

Ex bibl. n. i. Tart.

Toimetaja O. Schotter.
Trükkimisele antud 24. X 1949. Trükiarv 10.000. MB 07967.
Trükikoda „Noor-Eesti“, Tartus. Tellimise nr. 1320

На эстонском языке.
Е. М. Виткина. Что должна знать о туберкулезе
каждая мать, выписавшаяся из родильного дома.

TK.

A-18093

TARTU ÜLKOOLI RAAMATUKOGU



1 0300 00017529 1

491045